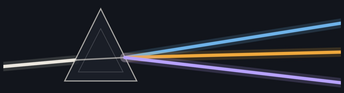
EDUKIM MEDIATIK

Çrregullimi informativ

Tri llojet e informacionit të dëmshëm dhe si t'i dallojmë

Dy pyetje për çdo përmbajtje

A është e rremë?	A synon të dëmtojë?
Pa qëllim të keq	Me qëllim të keq
E RREMË **Çinformim** E rremë, ndahet pa synim për të dëmtuar.	E RREMË **Dezinformim** E rremë, ndahet me dije për të dëmtuar.
E VËRTETË **Informacion i saktë** Nuk është çrregullim informativ.	E VËRTETË **Keqinformim** E vërtetë, ndahet për të dëmtuar.

Çinformimi

misinformation

Informacion i rremë që ndahet pa synim për të dëmtuar.

SI NDODH

Pa verifikim Lajmi ndahet pa u kontrolluar.	**Keqkuptim** Një lajm ose shifër kuptohet gabim.	**Emocion** Ndahet shpejt, për të ndihmuar.

Shembull Një kurë alternative për një sëmundje ndahet nga njerëz që besojnë sinqerisht se funksionon.	**Kujdes** Pa synim nuk do të thotë pa pasoja.

Dezinformimi

disinformation

Informacion i rremë që ndahet me dije, për të dëmtuar.

MOTIVET

Përfitim Klikime dhe të ardhura nga reklamat.	**Ndikim politik** Orientimi i opinionit publik.	**Propagandë** Narrativa të përhapura me sistem.

Shembull Një video deepfake e një politikani ose një dokument i falsifikuar gjatë një fushate zgjedhore.	**Dallimi kyç** Ai që e krijon e di se është e rreme.

Keqinformimi

malinformation

Informacion i vërtetë që ndahet për të dëmtuar, shpesh duke nxjerrë në publik atë që duhej të mbetej private.

FORMAT

Rrjedhje Mesazhe ose dokumente private nxirren në publik.	**Ngacmim** Fakte të vërteta përdoren për të poshtëruar dikë.	**Gjuhë urrejtjeje** Fakte të vërteta përdoren kundër një grupi të cenueshëm.

Interesi publik Pyetja: publikimi i shërben interesit publik apo synon vetëm dëmtimin e personave apo grupit?	**Kujdes: konteksti** Një e vërtetë e shkëputur nga konteksti nuk është keqinformim.

Ndalo para se ta ndash.

Pyet veten: a është e vërtetë, kush e thotë dhe çfarë synon?

Burimi i kornizës: Wardle, C. & Derakhshan, H. (2017). Information Disorder: Toward an interdisciplinary framework for research and policy making. Këshilli i Evropës.

Motivet e dezinformimit: Wardle, C. (2017). Fake News. It's Complicated. First Draft.